

[załącznik PDF : OBOWIĄZKOWE UBEZPIECZENIE OC INŻYNIERÓW BUDOWNICTWA](#)

INŻYNIER UBEZPIECZONY

W niniejszym artykule chcielibyśmy poruszyć i omówić kilka kwestii z zakresu obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej inżynierów budownictwa, budzących – jak wynika z licznych zapytań kierowanych do nas – największe Państwa wątpliwości. Ubezpieczeniem OC objęta jest odpowiedzialność cywilna inżynierów budownictwa za szkody wyrządzone w następstwie działania lub zaniechania ubezpieczonego, w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej, w związku z wykonywaniem samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów minimalna suma gwarancyjna ubezpieczenia na jedno zdarzenie wynosi 50.000 EUR przy zastosowaniu kursu średniego euro ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski po raz pierwszy w danym roku. Sformułowanie "suma gwarancyjna na jedno zdarzenie" oznacza, że zdarzeń mogących powodować odpowiedzialność ubezpieczonego a tym samym wypłatę odszkodowania może być kilka w okresie ubezpieczenia każde do wysokości minimalnej sumy gwarancyjnej. Jednocześnie przepisy nie przewidują, że suma gwarancyjna ulega pomniejszeniu o kwotę wypłaconego odszkodowania. Wobec braku konsumpcji sumy ubezpieczenia limit 50.000 EUR pozostaje nienaruszony przez cały okres ubezpieczenia.

Świadczenia zakładu ubezpieczeń wypłacane są w granicach sumy gwarancyjnej i obejmują:

- wypłatę odszkodowania w granicach odpowiedzialności,
- pokrycie kosztów wynagrodzenia rzeczoznawców powołanych przez ubezpieczonego za zgodą zakładu ubezpieczeń, w celu ustalenia okoliczności i rozmiarów szkody,
- zwrot kosztów mających na celu zapobieżenie zwiększeniu się szkody i roszczeń finansowych, jeżeli uzasadnione są okolicznościami danego zdarzenia,
- zwrot niezbędnych kosztów obrony w postępowaniu karnym i koszty zastępstwa prawnego w postępowaniu cywilnym, podjętych na zlecenie lub za zgodą zakładu ubezpieczeń,

- pokrycie kosztów postępowania ugodowego poniesionych przez ubezpieczonego, prowadzonego za zgodą zakładu ubezpieczeń

Katalog wyłączeń odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń obejmuje następujące kategorie szkód:

- wyrządzone przez ubezpieczonego osobom fizycznym zatrudnionym przez ubezpieczonego na podstawie umowy o pracę lub wykonującym roboty lub usługi na rzecz ubezpieczonego na podstawie umowy prawa cywilnego, powstałe w związku ze świadczeniem pracy, robót lub usług na rzecz ubezpieczonego;
- powstałe po skreśleniu ubezpieczonego z listy członków izby, a także w okresie zawieszenia w prawach członka izby, chyba że szkoda jest następstwem wykonywania samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie przed skreśleniem lub zawieszeniem;
- wynikłe z przekroczenia ustalonych kosztów;
- polegające na zapłacie kar umownych;
- wyrządzone wskutek naruszenia praw autorskich i patentów;
- powstałe w wyniku normalnego zużycia lub wadliwej eksploatacji obiektów budowlanych;
- powstałe wskutek działań wojennych, stanu wojennego, rozruchów i zamieszek, a także aktów terroru,
- wyrządzone z winy umyślnej.

Szkody wynikłe z przekroczenia ustalonych kosztów polegają między innymi na zaniżeniu w projekcie zapotrzebowania na określony materiał bądź element a tym samym zaniżeniu wartości inwestycji np.: w projekcie wykazano zapotrzebowanie na 10 okien a w trakcie budowy okazało się, że będzie potrzeba 14 okien. W takim przypadku zakup dodatkowych okien bezpośrednio wiąże się z przekroczeniem ustalonych kosztów inwestycji i nie podlega ochronie ubezpieczeniowej.

Obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej a działalność gospodarcza

Z zakresu obowiązkowego ubezpieczenia OC jednoznacznie wynika, że musi istnieć ścisły związek szkody z wykonywaniem samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie. Także wszystkie czynności inżyniera nie mające znamion samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie oraz nie wymagające posiadania uprawnień budowlanych nie wchodzą w zakres przedmiotowego ubezpieczenia.

Nawet w przypadku prowadzenia jednoosobowej działalności gospodarczej istnieje duże

prawdopodobieństwo wystąpienia szkód, które nie będą objęte ubezpieczeniem obowiązkowym, ponieważ zakres odpowiedzialności inżyniera-właściciela jednoosobowego przedsiębiorstwa - jest szerszy niż zakres odpowiedzialności cywilnej inżyniera - osoby fizycznej wykonującej tylko i wyłącznie samodzielne funkcje techniczne w budownictwie. Mimo że w jednym i drugim wypadku może chodzić o jedną i tą samą osobę, to jednak przepisy prawa zupełnie inaczej kształtują zakres jej odpowiedzialności jako przedsiębiorcy, a inaczej jako osoby fizycznej pełniącej samodzielne funkcje techniczne w budownictwie. Nie wszystkie szkody obciążające odpowiedzialność przedsiębiorcy będą więc angażowały odpowiedzialność z tytułu ubezpieczenia obowiązkowego. Dlatego bardzo ważne jest żeby osoby prowadzące działalność gospodarczą posiadały dobrowolne ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej zabezpieczające wszystkie obszary wykonywanej działalności.

Realna ochrona ubezpieczeniowa

Przy zawieraniu dobrowolnego ubezpieczenia OC zasadniczą kwestią jest ustalenie właściwej wysokości sumy gwarancyjnej, stanowiącej górny limit odpowiedzialności ubezpieczyciela za szkodę oraz odpowiedniego zakresu ubezpieczenia dobranego do specyfiki firmy. Wykupienie polisy OC opiewającej na niską sumę gwarancyjną i charakteryzującej się wąskim zakresem ubezpieczenia nie zapewni realnej ochrony i pokrycia ewentualnych roszczeń. Warto pamiętać, że szkoda może przewyższać wartość samego kontraktu (jego przedmiotu).

W ramach umowy ochronę ubezpieczeniową rozciągnąć można – poprzez włączenie dodatkowych klauzul - na szkody, jakie poszkodowanym wyrządzić mogą podwykonawcy ubezpieczonego, szkody powstałe w wyniku zniszczenia lub utraty dokumentów będących własnością lub powierzonych ubezpieczonemu (np. dokumentacja projektowa), a także szkody wynikające z czynności wykonywanych poza granicami kraju. Odrębnemu ubezpieczeniu podlegają szkody, jakie powstać mogą w mieniu nie będącym własnością ubezpieczonego użytkowanym na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu lub innej podobnej (ryzyko OC najemcy), szkody wynikające z wypadków przy pracy (ryzyko OC pracodawcy) czy szkody wyrządzone przez produkt niebezpieczny (ryzyko OC za produkt).

Szkody, które nie są chronione obowiązkowym ubezpieczeniem OC a mogą wynikać w trakcie prowadzonej działalności gospodarczej

- Szkody powstałe niezależnie od woli ubezpieczonego z tak zwanej siły wyższej
przykład: w trakcie prac remontowych dachu na skutek spadnięcia dachówki został uszkodzony zaparkowany pod budynkiem pojazd. Stwierdzono, że przyczyną powstania

szkody był silny wiatr wraz z ulewnym deszczem. Zakład ubezpieczeń nie dopatrył się zawinionego działania ani zaniechania w czynnościach ubezpieczonego kierownika budowy i odmówił wypłaty odszkodowania.

- Szkody spowodowane działaniem podwykonawców za których ubezpieczony ponosił odpowiedzialność wobec inwestora
- Szkody wynikające z ryzyka prowadzonych robót, nie będącymi samodzielnymi funkcjami technicznymi w budownictwie

przykład: w trakcie prac zabezpieczających przy konstrukcji balkonów podczas cięcia elementów stalowych gorące opiłki metalu osadziły się na szybach okna balkonowego i drzwi balkonowych. Poszkodowany wniósł o wymianę szyb. W toku postępowania wyjaśniającego zakład ubezpieczeń stwierdził, że do powstania szkody nie doszło w związku z wykonywaniem samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie, wobec czego odmówił wypłaty odszkodowania.

przykład: w trakcie prac rozładunkowych na budowie doszło do spadnięcia palety z papą i uszkodzenia samochodu ciężarowego. W trakcie likwidacji szkody nie stwierdzono przesłanek do zaistnienia odpowiedzialności kierownika budowy. Powstała szkoda obciążała odpowiedzialność firmy budowlanej z tytułu realizacji kontraktu.

przykład: wskutek uderzenia wózką widłową uszkodzeniu uległy drzwi segmentowe w magazynie. Operatorem wózka był ubezpieczony technik elektryk, który podłączał instalację elektryczną do agregatu chłodniczego. W toku likwidacji szkody zakład ubezpieczeń stwierdził, że do powstania szkody nie doszło w związku z wykonywaniem samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie i odmówił wypłaty odszkodowania.

Przykłady zgłoszonych szkód w ramach obowiązkowego ubezpieczenia OC

- Katastrofa budowlana – zawalenie się budynku na skutek zaniedbań kierownika budowy
- Błędny projekt okablowania budynku
- Nieprawidłowy projekt konstrukcji dachu budynku
- Zalanie mieszkań poprzez dach w trakcie prac remontowych na skutek nienależytego zabezpieczenia miejsca prowadzenia robót
- Uszkodzenie kabla światłowodowego w trakcie prac budowlanych na szkodę TP S.A.
- Awaria instalacji podczas uruchomienia zasilania awaryjnego kotłowni z agregatu prądotwórczego na szkodę spółdzielni mieszkaniowej
- Uszkodzenie ciała poszkodowanego wskutek nieoznakowania i niezabezpieczenia miejsca robót drogowych
- Niewłaściwe posadowienie ław fundamentowych i ścian przyziemia wraz z izolacją termiczną budynku jednorodzinnego
- Pożar na budowie powstały w wyniku zaniedbań kierownika budowy

Przykłady szkód powstałych w wyniku rażącego niedbalstwa

- Błędne założenia w projekcie naprawczym oraz sposobie wykonania podłoża betonowego grożące powstaniem kolejnych szkód. Nie zlecono badań geotechnicznych podłoża niezbędnych przy projektowaniu zabezpieczenia posadzki na parcie wód gruntowych.
- Uchybienia i nieprawidłowości na budowie polegające między innymi na złym montażu izolacji ścian piwnic (liczne szczeliny między płytami styropianu, klejenie siatki zbrojeniowej na wyschniętym podkładzie klejowym, montaż styropianu przy użyciu nieodpowiednich materiałów). Dodatkowo kierownik budowy dokonywał fałszywych wpisów do dziennika budowy. Toczy się postępowanie sądowe.

Rodzaje szkód

Obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej obejmuje zarówno szkody rzeczowe i ich następstwa – np.: utracone korzyści jak i szkody majątkowe i osobowe.

W ujęciu teoretycznym pojęcie szkody definiuje się jako naruszenie prawnie chronionych dóbr i interesów poszkodowanego. Wyraża się ona w powstaniu określonego uszczerbku majątkowego stanowiącego różnicę między obecnym stanem majątkowym poszkodowanego, a stanem hipotetycznym, który by istniał, gdyby szkody nie wyrządzono.

- Szkada rzeczowa - uszkodzenie lub zniszczenie rzeczy np.: zawalenie się wadliwie zaprojektowanego budynku
- Szkada majątkowa (czysta strata finansowa) - szkoda nie będąca następstwem szkody rzeczowej ani osobowej np.: konieczność przebudowy wadliwie zaprojektowanego budynku
- Szkada osobowa - spowodowanie śmierci, uszkodzenie ciała lub rozstroju zdrowia np.: śmierć pracownika na budowie wskutek upadku z wadliwie zamontowanego rusztowania.

Czasowy zakres obowiązkowego ubezpieczenia OC

Odpowiedzialnością Allianz objęte są roszczenia osoby poszkodowanej dotyczące szkód będących następstwem działań i zaniechań, które zaistniały w okresie ubezpieczenia choćby osoba poszkodowana zgłosiła je po tym okresie, z zachowaniem terminów określonych dla przedawnienia roszczeń. Jest to bardzo ważne uregulowanie, ponieważ w praktyce najczęściej jest tak, że od momentu popełnienia działania lub zaniechania powodującego szkodę, do momentu ujawnienia jej skutków, a tym bardziej do momentu zgłoszenia roszczenia może

minąć długi czas. Zatem nawet jeżeli szkoda powstanie po okresie ubezpieczenia, czy też dopiero wtedy zostaną zgłoszone roszczenia, to nie ma to wpływu na działanie ubezpieczenia.

Procedura zgłoszenia szkody

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa zgłoszenia szkody z ubezpieczenia OC może dokonać sprawca szkody jak i sam poszkodowany. Umożliwiają mu to odpowiednie zapisy kc "niony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od zakładu ubezpieczeń". Natomiast obowiązek zgłoszenia szkody z zachowaniem odpowiednich terminów ciąży na ubezpieczonym, ponieważ to on jest stroną umowy ubezpieczenia z zakładem ubezpieczeń. Postanowienia umowy generalnej zobowiązują ubezpieczonego do niezwłocznego powiadomienia ubezpieczyciela, nie później niż 14 dni od pozyskania wiadomości o zgłaszanym roszczeniu, które może skutkować jego odpowiedzialnością cywilną. Nie należy zwlekać ze zgłoszeniem szkody z powodu braku pisemnego roszczenia, wystarczy jedynie informacja o takim zamiarze ze strony poszkodowanego. Co do zasady im szybciej zakład ubezpieczeń rozpocznie postępowanie wyjaśniające tym szybciej zostanie wydana decyzja w sprawie przyznania lub odmowy świadczenia. Bardzo ważną rzeczą jest, żeby w momencie zgłoszenia szkody jednoznacznie poinformować poszkodowanego, że dalszym postępowaniem w sprawie szkody zajmować się będzie wskazany zakład ubezpieczeń i to on będzie podejmował decyzje, po pierwsze – co do uznania odpowiedzialności ubezpieczonego za powstanie szkody, a po drugie – co do wysokości należnego odszkodowania.

Zgłoszenia szkody można dokonać bezpośrednio do ubezpieczyciela, bądź też za pośrednictwem brokera. Korzystniejsze jest zgłoszenie szkody do brokera, który nieodpłatnie udzieli informacji na temat procedur likwidacji szkody, pomoże w skompletowaniu wymaganych dokumentów ale przede wszystkim będzie nadzorował przebieg likwidacji szkody w celu zagwarantowania terminowego zakończenia likwidacji szkody oraz, w razie potrzeby, udzieli pomocy w toku postępowania odwoławczego od decyzji zakładu ubezpieczeń.

Opracowała: Anna Studzińska